

5. Actul farmaceutic pe teritoriul Țărilor Române

După cum atestă documentele, pe teritoriul țării noastre existau, ca de altfel în întreaga Europă, două posibilități de îngrijire a sănătății: una cultă, asigurată de medicii curților domnești, și una empirică, la care apela populația.

În secolele premergătoare formării statelor feudale, în cele trei provincii, Moldova, Țara Românească și Transilvania, nu putem vorbi de o farmacie propriu-zisă; ea va apărea abia în sec. XIII.

Dar în cursul Evului Mediu, între provinciile țării noastre au existat strânse legături în domeniul medicinei și farmaciei. Înainte de sec. XIII, nu există date scrise despre farmaciști și farmacii, dar au existat preocupări în acest sens – culegătorii și vânzătorii populari de leacuri vegetale empirice la care recurge populația.

De asemenea, medicina călugărească, practică în mănăstiri, care aveau *bolnițe* destinate clerului bolnav, se baza tot pe materia medicală populară: Tismana – sec. XIV, Bistrița (Oltenia) – sec. XV, Neamț (Moldova) – sec. XIV, Prislop (Transilvania) – sec. XIV.

Secole de-a rândul, poporul a fost nevoit să recurgă la vindecătorii proprii, empirici, din sate și târguri, că erau în același timp și culegători de plante medicinale: *doftoroaie*, *descântătoare*, *moașe* empirice.

Prima farmacie publică s-a înființat la Sibiu, în sec. XIV, și existența ei o atestă un document din 1494; 1516 la Bistrița, în 1520 la Brașov, 1546 la Făgăraș, 1573 la Cluj.

În sec. XVI, farmacopeea lui Valerius CORDUS din Austria: DISPENSATORIUM PHARMACOPOLARUM era oficială și în Transilvania.

În documentele vechi din Transilvania, farmacistul este înscris cu denumirea: *apothecarius* (lb. latină), iar medicamentele sunt indicate prin termenii: *medicamentum* (lb. latină) sau *arzmei* (lb. germană).

În provinciile române, în sec. XVII nu se utiliza încă termenul „farmacist”, ci acela de *spiciar* (1651) consemnat în timpul domniei lui Matei Basarab sau de *spicear*, din vremea lui Constantin Brâncoveanu.

Prin intermediul unor termeni neogrecești, de la cuvântul italian *speziale*, respectiv *spezieria* derivă vechile cuvinte românești de *spișer* (farmacist) și *spișerie* (farmacie).

În *Cartea românească de învățătură* (1646) și *Îndreptarea legii* (1652), pentru medicament se utiliza termenul de *vracevanie* (slav. *vraci* = medic).

În lucrările lui D. Cantemir apare numele de *doftorie*, uzual în sec. XVIII și XIX, ajuns până azi sub numele de *doctorie*; concomitent se folosea și termenul *leac*.

La București, prima farmacie publică a fost înființată, în 1740, de farmacistul sas J. TRAUGOTT-SEULER,

iar în Moldova în 1757, la Iași, pe lângă spitalul Sfântu Spiridon.

În sec. XIX, fiecare oraș mai mare avea o farmacie; pe lângă acestea existau și așa-numitele *dughene* în care se vindeau plantele medicinale, *drogherii*, cu vopsele și medicamente (de unde și cuvântul drog). *Dohtorii* se vindeau și în băcăni și chiar substanțe toxice care au produs multe accidente.

Termenii *farmacist* și *farmacie* (sub influență franceză) apar pentru prima dată menționați în Țările Române, în *Orânduiala pentru farmaciști*, în 1819, în 20 de articole, îndrumar dat sub domnitorul Alexandru Șuțu în Muntenia.

Între anii 1830 și 1834 se înființează la Iași prima societate: „Societatea de medici și naturaliști din Iași”, care includea și farmaciști și abia în 1870, la București: „Societatea farmaciștilor români”.

Înființarea învățământului medical și farmaceutic superior se datorează medicului militar francez Carol Davila, care inițial a organizat serviciul militar medical în România și apoi, în 1857, Școala națională de medicină și farmacie. Școala superioară de farmacie, cu durata studiilor de 5 ani, și-a deschis cursurile în anul 1862 la București și în 1879 la Iași.

La numai câțiva ani de la Unirea Principatelor – Moldova și Țara Românească – în statul unitar România, s-a editat prima farmacopee națională: *Farmacopeea Română*, în limbile română și latină, publicată în 1862, sub redacția lui C.C. Hepites, farmacist din Brăila.